

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

SĄD REJONOWY W MIĘDZYRZECZU

Autor: mgr Aleksandra Niedziółka

Szczecin 2020

Zawartość dokumentacji:

Strona tytułowa.....	str. 1
Zawartość dokumentacji.....	2
Dane obiektu	3
Zakres opracowania.....	3
1. Historia obiektu.....	4
2. Opis obiektu.....	6
3. Materiały, wyniki badań.....	12
4.Stan zachowania.....	14
5. Wnioski i założenia konserwatorskie.....	15
6. Program prac konserwatorskich.....	15
Dokumentacja fotograficzna.....	20
Aneksy	

Dane obiektu

Obiekt: Obiekt wpisany do rejestru zabytków nieruchomości Województwa Lubuskiego jako: sąd, ob. areszt śledczy, ul. Wojska Polskiego 7, 1890, nr rej.: L-55 z 5.02.2002

Adres: ul. Wojska Polskiego 7, 66-300 Międzyrzecz

Właściciel: Sąd Rejonowy, ul. Wojska Polskiego 7, 66-300 Międzyrzecz

Autor, warsztat, szkoła, krąg: nieznany

Czas powstania: lata 80-90-te XIX w.

Materiał, technika wykonania: budynek murowany z cegły klinkierowej, spoina barwiona w masie, detale architektoniczne ze sztucznego kamienia w technice odlewu,

Zakres opracowania: Opracowanie obejmuje program prac konserwatorskich dla elewacji budynku Sądu. Nie zawiera wytycznych konstruktorskich.

Autor opracowania: mgr Aleksandra Niedziółka, współpraca w zakresie dokumentacji naukowo - historycznej – mgr Maciej Gibczyński

Badania materiałoznawcze, zawartości soli: mgr Barbara Sowa- Holewińska

Podstawa opracowania:

Mapa zasadnicza w skali 1:500

Inwentaryzacja budowlano - architektoniczna budynku Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu. W opracowaniu: Architekt Agnieszka Brückner aba architektura, ul. Szymanowskiego 3 66-300 Międzyrzecz 2014r.

Karta ewidencyjna zabytków budownictwa i architektury. Sąd rejonowy. Opracowanie: mgr Waldemar Witek, mgr Cezary Nowakowski, 1992 r. W zbiorach LWKZ w Gorzowie Wielkopolskim.

Źródła bibliograficzne:

Paul Becker, Geschichte der Stadt Meseritz, Meseritz 1930 r.

"Międzyrzecz i okolice" Praca zbiorowa pod redakcją Tomasza Łuczaka i Doroty Matyjaszczyk, Międzyrzecz - Gorzów Wlkp. 1998 r.

Cyraniak Stefan., Międzyrzecz na przestrzeni dziejów, Międzyrzecz 2003 r.

Bogusław Mykietów., Polsko-niemieckie dziedzictwo kulturowe w 1000-letniej historii Międzyrzecza, Międzyrzecz – Zielona Góra 2005r.

Stefan Cyraniak, Kronika dziejów Międzyrzecza i okolic, Międzyrzecz – Szczecin 2009 r.

Ikonoografia historyczna.

Zdjęcia : mgr Maciej Gibczyński, mgr Aleksandra Niedziółka

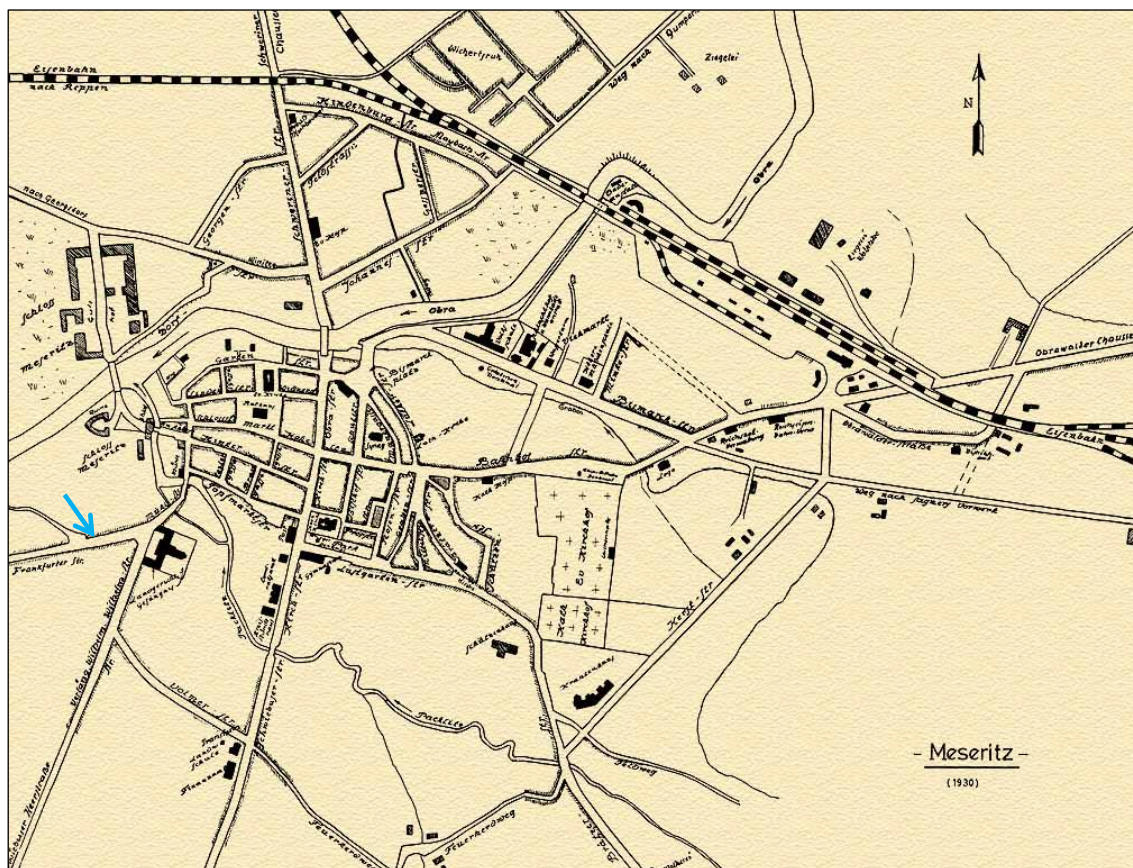
1. Historia obiektu

a. Historia budynku sądu

Powstanie budynku sądu w Międzyrzeczu związane jest z reformą sądownictwa przeprowadzoną w 1879 roku w Niemczech. Likwidacji uległy sądy powiatowe i miejskie. W Międzyrzeczu powołano dwie nowe instancje sądowe: Sąd Obwodowy (Amtsgericht) i Sąd Krajowy (Landgericht). Datę powstania budynku sądu wraz z więzieniem należy łączyć z powstaniem nowej administracji sądowej.

Do 1945r., sąd w Międzyrzeczu działał w niezmienionej formie. W wyniku działań wojennych budynek sądu został uszkodzony. Odbudowa budynku nastąpiła w latach 60 – tych XXw. i została zakończona w 1968 r. Od czego czasu w budynku mieści się Sąd Rejonowy oraz Areszt Śledczy.

b. Ikonografia historyczna.

Il. 1. Plan Międzyrzecza z roku 1930. Zaznaczono lokalizację budynku sądu. Źródło: https://www.heimatkreis-meseritz.de/img/content/i_2_1_5.jpg

II. 2. Budynek sądu widok od południowego – zachodu. Źródło: <https://miedzyrzecz.naszemiasto.pl/sad-jest-juz-bardzo-sedziwy-i-do-tego-bardzo-surowy-zdjecia/ga/c1-5028174/zd/39688164>

II. 3. Budynek sądu widoczny z Ogrodów Zamkowych znajdujących się na północny – zachód od niego. Pocztówka z 1902 r. Źródło: <https://miedzyrzecz.naszemiasto.pl/sad-jest-juz-bardzo-sedziwy-i-do-tego-bardzo-surowy-zdjecia/ga/c1-5028174/zd/39688158>

II. 4. Budynek sądu - elewacja frontowa skierowana na północny – zachód.
Źródło: https://fotopolska.eu/Landgericht_?f=1113211-foto

2. Opis obiektu

a. Opis architektoniczny

Sytuacja:

Budynek znajduje się na południowy zachód od obszaru historycznego Starego Miasta, u zbiegu ulic Wojska Polskiego (niem. Wilhelmstrasse) i Zachodniej (niem. Frankfurterstrasse), która przechodzi w Młyńską na wysokości ul. Wojska Polskiego. Budynek usytuowany jest dłuższym bokiem wzdłuż ulicy Wojska Polskiego.

Materiał, konstrukcja:

Budynek murowany z cegły ceramicznej na zaprawie wapiennej. Elewacje zewnętrzne nietynkowane, wykonane z okładziny ceglanej z detalem architektonicznym ze sztucznego kamienia. Wnętrze tynkowane, malowane stropy zróżnicowane: ceramiczne na bekach stalowych i żelbetowe. Więźba dachowa z płyt prefabrykowanych na belkach wykonanych z żelbetu. Dach kryty papą. Schody żelbetowe oraz z ciosów kamiennych, dwubiegowe powrotne. Posadzki zróżnicowane: wylewki betonowe, lastrico, płytki ceramiczne i parkiet. Stalarka okienna współczesna -PCV. Drzwi drewniane w konstrukcji ramowo-płycinowej.

Rzut:

Budynek o wymiarach 50 x 23,3m. Układ wnętrza 2,5-traktowy, oparty na umieszczeniu pomieszczeń pierwszego i drugiego traktu równoległe do dłuższych ścian obwodowych,

które rozdzielone są korytarzem usytuowanym w osi wzdłużnej budynku. W środkowej części gmachu w elewacjach frontowej i tylnej znajdują się płytkie ryzality. W nich to umieszczone są największe pomieszczenia w obrębie piętra. Do elewacji tylnej przy jej krańcach dochodzą płytkie skrzydła. Klatki schodowe rozmieszczone symetrycznie w drugim trakcie. Posiadają one pięcioboczne wysunięcie widoczne w elewacji tylnej. Układ wszystkich kondygnacji identyczny, z wyjątkiem parteru, gdzie w ryzalicie frontowym znajduje się główne wejście do budynku. Dwa pozostałe wejścia umieszczone są na wysokości klatek schodowych i wychodzą w elewacji tylnej.

Bryła:

Obiekt o kubicznej bryle kryty płaskim dachem¹. Trójkondygnacyjny, podpiwniczony z użytkowym poddaszem, z nieznacznym stopniu wysuniętymi ryzalitami w elewacjach frontowej i tylnej. Od elewacji tylnej w narożnikach odchodzą dwa płytkie skrzydła. Nad parterem rozbudowany gzyms rozdzielający kondygnacje. Budynek posiada bardzo wydatne zwieńczenie w postaci rzędu konsol oraz rozbudowanego, profilowanego gzymsu wieńczącego.

Elewacje:

Sposób artykulacji wszystkich elewacji jest identyczny. Cokół odcięty jest prostym gzymsem, powyżej którego znajduje się pierwsza kondygnacja rozdzielona wysokim i bogatym gzymsem umieszczonym pomiędzy pierwszą a drugą kondygnacją. Składa się on z rozprofilowanej listwy, poniżej której znajduje się ząbkowanie oraz najniżej fryz z prostokątnych płytek z motywem kwiatu ujętego w ramkę. Podział pomiędzy drugą a trzecią kondygnacją akcentowany przez profilowane gzymsy podokienne oraz gzymsy na całą szerokość ryzalitów. Gzyms wieńczący wysunięty i bardzo wydatny wsparty na klasycyzujących konsolach. Okna na wszystkich elewacjach identyczne. Ujęte w opaskę z profilowanej cegły. W obrębie parteru zamknięte łukiem odcinkowym, a na wyższych kondygnacjach zwieńczone łukiem pełnym.

Elewacja frontowa – piętnastoosiowa. W ryzalicie trzy symetrycznie umieszczone okna. W osi ryzalitu, w parterze, masywne drzwi z łukowym nadświetłem. Wystrój elewacji po bokach ryzalitu identyczny jest to umieszczenie: w obrębie parteru i 1-piętra jest sześć okien umieszczonych parami. Natomiast na trzeciej kondygnacji okna w układzie tryforium w osiach okien niższych kondygnacji. Pomiedzy oknami tryforium umieszczone półkolumny.

Elewacje boczne – trójosiowe. Okna skupione w środkowej części elewacji.

Elewacja tylna – trzynastoosiowa. Układ okien zdeterminowany jest przez układ elewacji. Otwory okienne umieszczone są względem osi skrzydeł, wysuniętych klatek schodowych i ryzalitu.

¹ Pierwotnie budynek kryty był dachem kopertowym o połaciach nachylonych pod niewielkim kątem.

Wnętrze:

Ściany i sufity tynkowane i malowane. Stolarki drzwiowe ramowo-płycinowe jedno i dwuskrzydłowe, drewniane. Stolarki okienne współczesne - PCV, zespolone.

Instalacje:

Budynek wyposażony we wszystkie niezbędne instalacje: elektryczną, teleinformatyczną, wodno-kanalizacyjną i grzewczą.

b. Analiza stylistyczna

Gmach sądu reprezentuje typowe formy dla architektury Prus drugiej-połowy XIX wieku. Jest on wzniesiony w duchu neorenesansu w redakcji ceglanej z czytelnymi elementami klasycystycznymi. Bryła gmachu nawiązuje do renesansowego pałacu, poprzez zastosowanie wysokiego parteru, symetrię, formę okien zamkniętych łukiem oraz bardzo wydatny gzyms wieńczący. Dobór tych form nie jest przypadkowy. Jeśli weźmiemy pod uwagę, że funkcja budynku była projektowana jako siedziba sądu, dobór elementów renesansowych wprost czerpiących z klasycyzmu jest paralełą do podwalin współczesnej kultury prawnej, wywodzącej się z tradycji prawa rzymskiego.

c. Wartościowanie

Wartość historyczna:

Budynek sądu mający już ponad stu letnią historię jest pozostałością po państwie Pruskim i jego ustroju sądowym. Funkcja sądowa obiektu jest kontynuowana do dnia dzisiejszego, co jest przykładem pewnej ciągłości historycznej instytucji państwa.

Wartość artystyczna:

Forma siedziby sądu jest przykładem adaptacji wzorców klasycznych i renesansowych w budownictwie XIX-wiecznym. Zastosowany repertuar środków wyrazu plastycznego czerpie na nowo z artystycznych tradycji minionych epok wykorzystując je dla podkreślenia ważności i funkcji budynku.

Wartość naukowa:

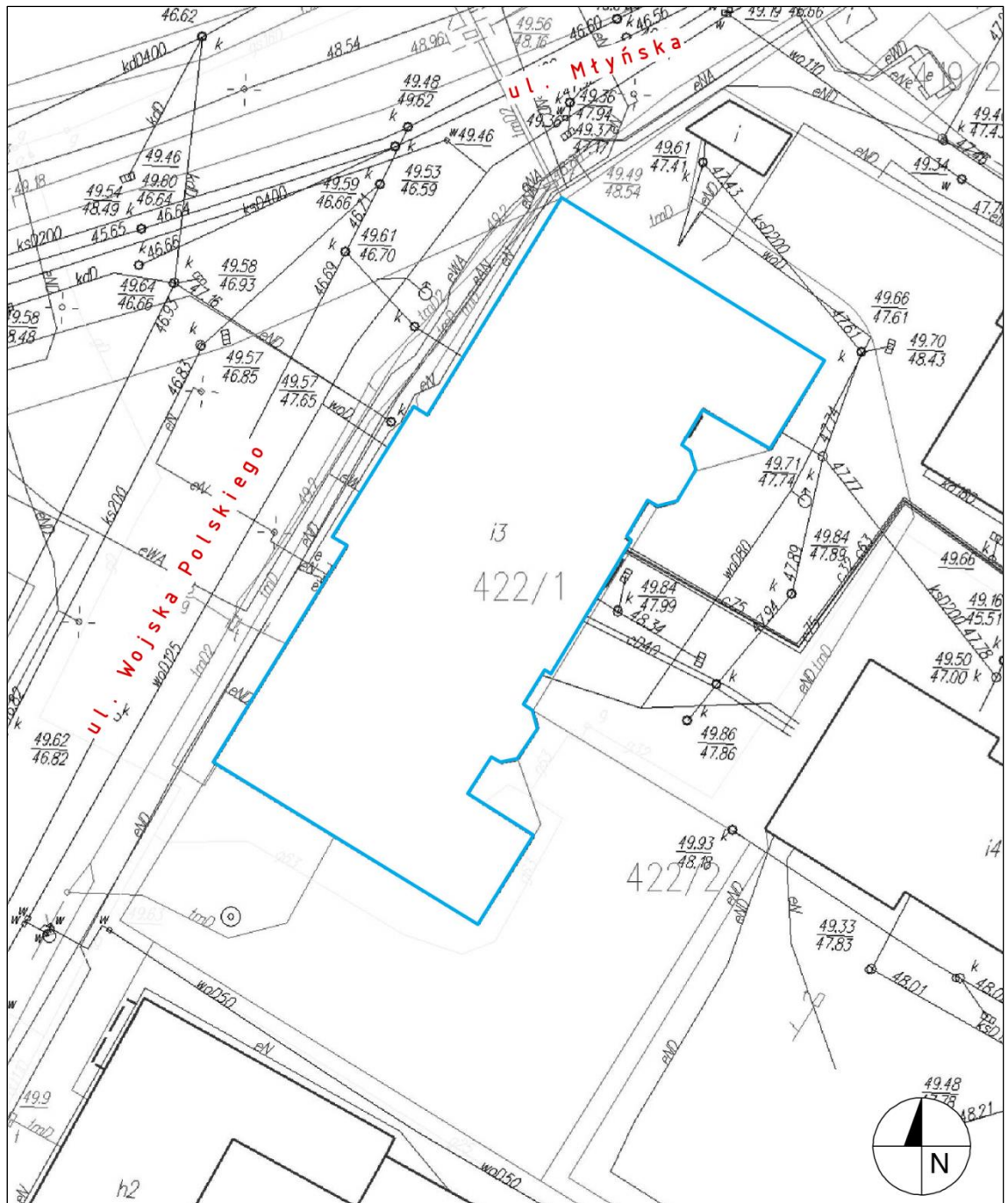
Budynek stanowi przykład oficjalnej pruskiej architektury urzędowej, w tym przypadku powstałej na potrzeby wymiaru sprawiedliwości. Gmach jest świadectwem rozwoju urbanistycznego miasta w XIX wieku, kiedy to następuje intensywna zabudowa przedmieść. Duże obiekty użyteczności publicznej lokowane są na obszarze poza obrębem Starego Miasta z ciasną śródmiejską zabudową.

Wartość niematerialna:

Gmach sądu jest trwałym elementem tkanki urbanistycznej Międzyrzecza. Jest on charakterystycznym punktem orientacyjnym dla mieszkańców i przyjezdnych.

Monumentalna forma budynku jest symbolem władzy sądowniczej jako filara ustroju państwa.

d. Ikonografia współczesna

II. 5. Sytuacja. Skala 1:500.

II. 6. Elewacja frontowa.

II. 7. Elewacja boczna – północno – wschodnia.

II. 8. Elewacja boczna – południowo – zachodnia.

II. 9. Elewacja tylna.

3. Materiały, wyniki badań

3.1. PIERWOTNE:

- cegła ceramiczna- barwy pomarańczowoczerwonej, o różnym stopniu zasolenia: 0,5 % (elewacja frontowa)- 3,3% (elewacja boczna południowo- zachodnia), większe zasolenie jest też zauważalne na elewacji tylnej (1,5-2%). Sole to siarczany (wynik zanieczyszczenia powietrza) i chlorki (skutek wnikania soli drogowej w materiały budowlane).

- zaprawa murarska- wapienno-piaskowa, jasnoszara, wypełniaczem jest piasek o różnym stopniu obtoczenia ziaren, liczne ostrokrawędziste, o zróżnicowanej granulacji (drobne, oraz ziarna o średnicy ok. 1 mm),
- spoina barwiona w masie na brązowo- wapienna, kruszywem piasek o dobrze obtoczonych ziarnach, o zróżnicowanej granulacji, pył ceglany oraz cząstki węgla; spoina była kładzona jako lekko cofnięta, gładka,

Fot. Wapienna zaprawa murarska z warstwą brązowej spoiny

- sztuczny kamień- detale architektoniczne: zaprawa cementowo- wapienna w kolorze beżowym, barwiona w masie ugiem i czernią, wykonane metodą odlewu.

3.2. WTÓRNE:

- spoina barwiona w masie na czerwono- drobnoziarnista zaprawa gipsowo- wapienna z piaskiem i dodatkiem mączki ceglanej
- spoina barwiona na różowo (cokół , dolne partie budynku, obramienia okienne)- zaprawa cementowa
- beżowa farba: pobiała wapienna z domieszką ugiu i czerni- warstwa malarska na ceglach i detalach architektonicznych, tynku
- brązowa i biała farba na detalach architektonicznych

4. Stan zachowania

Powierzchnia cegieł jest zabrudzona, pokryta „falszywą patyną” z zanieczyszczeń, szczególnie elewacja frontowa od ulicy, załamania muru oraz powierzchnie poziome, m. in. parapety oraz partia cokołu.

Fragmety elewacji pokrywa łuszcząca się beżowa pobiata wapienna, położona nieregularnymi plamami, która miejscami tworzy zacieki. Jej skład jest zbliżony do zaprawy, z której wykonane są detale architektoniczne, co wskazuje na użycie tej powłoki do wykończenia detali. Biała i beżowa farba nieestetycznie przetarciami i plamami pokrywają cokół od strony podwórka. Gzyms cokołowy na fasadzie został przemalowany na brązowo.

Ptasie odchody od strony podwórka pokrywają całą środkową część elewacji. Mają one wpływ na niszczenie materiałów budowlanych. Mają odczyn kwasowy i są bogate w azotany i fosforany, co sprzyja zasoleniu cegły i zapraw.

Spoina w partii cokołu i wokół okien jest wymieniona na cementową podbarwioną na różowo. Ta sama spoina występuje w podstawie schodów betonowych od strony dziedzińca. Zastosowanie zaprawy cementowej w spoinie oraz do uzupełnień cegły przyczyniło się do jej degradacji cegły. Zbyt twarda i szczelna zaprawa w spoinie sprawiła, że na cegłę silniej oddziałują czynniki niszczące takie jak: woda, wypłukująca słabiej związane składniki i rozsadzająca materiały budowlane po zamarznięciu oraz sole rozpuszczalne w wodzie, krystalizujące w porach cegły i tym samym przyczyniające się do jej degradacji. W wyższych partiach spoina jest naprawiana czerwoną gipsową zaprawą barwioną w masie. Zaprawa jest bardzo osłabiona mechanicznie, osypująca się, z licznymi ubytkami, wypłukana na znacznych partiach ścian. Pod nią zachowała się silnie osłabiona mechanicznie historyczna spoina w kolorze brązowym. Zaprawa ta osypuje się, zachowała się częściowo.

Poszczególne cegły mają złuszczoną powierzchnię. Większe ubytki w masie cegły, obtłuczenia, są szczególnie widoczne na narożnikach. Miejscami zostały uzupełnione zaprawą cementową, nie podbarwioną do koloru cegły.

Przy oknach ubytki w cegle po wstawieniu okien zostały uzupełnione masą o odmiennym kolorze niż cegła. Na fasadzie duża partia lica ceglanego została

nieestetycznie uzupełniona szarą zaprawą cementową tworzącą szpecącą „łatę” na elewacji.

Detale architektoniczne były wielokrotnie przemaalowywane. Na powierzchniach poziomych, szczególnie z gzymsu cokołowego, kolumnienek, farba złuszczyła się odstaniając zaprawę. Ich powierzchnia jest chropowata na skutek wypłukania spoiwa przez wodę, podobnie jak partie tynkowane w zwieńczeniach środkowej części budynku. W wyższych partiach detale są pokryte nieestetycznie położonymi warstwami farb, które pokrywają również ubytki. Miejsca połączeń odlewów są widoczne na skutek wykruszenia zaprawy je łączącej. Do dzisiejszych czasów nie zachowały się akroteriony, które występowały pierwotnie na krawędzi dachu.

Powierzchnia schodów granitowych zabrudzona, na krawędziach drobne ubytki.

Schody betonowe od strony podwórka ze spękaniem w spoczniku, pokryte są warstwą odchodów ptasich, z ubytkami na krawędziach. Ściana sąsiadująca ze schodami jest zawilgocona, co świadczy o niewłaściwym odprowadzeniu wody ze schodów.

Drzwi pokryte jedną warstwą farby, z przetarciami warstwy malarskiej.

5. Wnioski i założenia konserwatorskie

Biorąc pod uwagę wartość historyczną, artystyczną oraz użytkową obiektu proponuje się konserwację z elementami rekonstrukcji. Należy przy tym uwzględnić poszanowanie oryginalnej substancji zabytku: historycznych materiałów oraz nawarstwień stylistycznych.

6. Program prac konserwatorskich

PRACE WSTĘPNE

1. Dokumentacja fotograficzna i opisowa stanu zachowania przed pracami oraz kontynuowanie dokumentowania w trakcie prac.
2. Należy sprawdzić i zadbać o prawidłowe funkcjonowanie instalacji odprowadzającej wodę z budynku. M.in. naprawić opierzenia blacharskie na elewacji frontowej. W piwnicy należy zadbać o właściwe odprowadzenie wilgoci (wentylację), wymianę zbyt szczelnych posadzek oraz rozważyć położenie izolacji pionowej od zewnątrz na partiach murów niezaizolowanych. Schody od strony podwórka należy uszczelnić na

stykach stopni i styku ze ścianą. Należy zadbać, aby stopnie schodów miały odpowiednie spadki.

3. Po ustawieniu rusztowań należy dokonać przeglądu elewacji w celu ustalenia miejsc szczególnie osłabionych i zabezpieczyć elementy architektoniczne przed uszkodzeniem lub je zdemontować. Należy zamówić cegły odpowiadające wymiarami, fakturą i kolorem oryginałowi w razie konieczności wymiany, przemurowań.
4. Wszystkie poziome powierzchnie należy oczyścić z nawarstwionych odchodów ptasich.
5. Miejsca zaatakowane przez porosty, glony i grzyby (gzymsy, narożniki) należy zdezynfekować preparatem biobójczym наносzonym przez natrysk lub pędzlem. W razie potrzeby zabieg należy powtórzyć.
6. Wzmocnienie osłabionych: cegieł, detali z zaprawy tynkarskiej oraz detali ze sztucznego kamienia preparatem na bazie estrów kwasu ortokrzemowego, spełniającym wymaganie hydrofilności, przez nasycenie ich strukturalnie oraz sezonowanie ok. 21 dni przy wilgotności powietrza ok. 60%, chroniąc przed deszczem i słońcem.
7. Kraty należy ujednolicić na całym budynku.

CEGŁA, SPOINY

1. Usuwanie uzupełnień w cegle z zaprawy cementowej i ostrożne usuwanie cementowej spoiny.
2. Dezynfekcja miejsc zaatakowanych mikrobiologicznie preparatem biobójczym metodą natrysku lub pędzlem. Porosty należy usunąć mechanicznie- skalpelami, szpachelkami, preparat zmyć wodą.
3. Oczyszczanie elewacji przez mycie **gorącą** wodą pod ciśnieniem. W razie potrzeby doczyszczanie metodą nieniszczącą- za pomocą ablacji laserowej lub chemiczną- przy użyciu kwasu fluorowodorowego o stężeniu 1-2 %. Kwas należy bardzo dokładnie zmyć z elewacji. Sposób oczyszczania należy dobrać po wykonaniu wcześniejszych prób i zatwierdzeniu przez konserwatora technologa.
4. W razie konieczności resztki farby należy usunąć metodą mechaniczną- np. metodą strumieniowo -ścierną. Należy dobrać ścierniwo (pył szklany, mączki kamienne) oraz

ciśnienie tak, aby nie uszkodzić warstwy spieku cegły. Można zastosować tę metodę w połączeniu z osłoną wodną. Sposób oczyszczania elewacji należy dobrać po wykonaniu wcześniejszych prób i zatwierdzeniu przez konserwatora technologa.

5. Odsalanie zasolonych partii muru (elewacja tylna i południowa w partii cokołowej) metodą migracji do rozszerzonego środowiska- okład z bentonitu, piasku i pulpy celulozowej.
6. Zastępowanie silnie zdeintegrowanej cegły nową (w wypadku zniszczenia powyżej 40 % cegły). Nowa cegła powinna odpowiadać takimi parametrami jak: wielkość, kolor, nasiąkliwość, porowatość, wytrzymałość mechaniczna i mrozoodporność cegle oryginalnej.
7. Uzupełnianie drobnych ubytków w materiale ceramicznym zaprawą mineralną o właściwościach dopasowanych do właściwości cegły (bardziej porowatej i nasiąkliwej niż cegła).
8. Uzupełnianie brakujących spoin zaprawą wapienną z dodatkiem trasy, o właściwościach zbliżonych do oryginału, bardziej porowatej i nasiąkliwej niż cegła, w kolorze brązowym- barwiona w masie. Kolor należy dobrać do zachowanego oryginału.
9. Hydrofobizacja powierzchni poziomych preparatem silikonowym.

DETALE SZTUKATORSKIE ZE SZTUCZNEGO KAMIENIA I TYNKU

1. Oczyszczenie powierzchni detali z przemalowań metodą chemiczną (żele na bazie rozpuszczalników) wspomaganą mechaniczną (szczotki, skalpele, szpachelki) oraz parą wodną pod ciśnieniem.
2. Usunięcie wtórnych uzupełnień.
3. Podklejenie odspojonych elementów wypełniając pustki, szczeliny zaczynem cementowym z dodatkiem dyspersji żywicy akrylowej.
4. Oczyszczenie metalowych elementów zbrojenia, mocowania z korozji metodą mechaniczną oraz zabezpieczenie ich przed korozją farbą antykorozyjną do metalu (minia).
5. Uzupełnienie niewielkich ubytków w detalach zaprawą cementowo- wapienną barwioną w masie, przeznaczoną do uzupełniania ubytków m.in. w kamieniu, metodą „z ręki”. Należy dobrać kolor i uziarnienie zaprawy do oryginalnej. W razie konieczności zastosowania zbrojenia należy je wykonać ze stali nierdzewnej i wkleić

na żywicę epoksydową. Uzupełnienia powinny posiadać taką samą fakturę i kolor jak oryginalne detale.

6. Uzupełnienie ubytków w tynku zaprawą wapienną z dodatkiem trasu. Uzupełnienia powinny posiadać taką samą fakturę i kolor jak oryginalne partie tynku- zatarte na gładko.
7. Przy większych ubytkach w detalach ze sztucznego kamienia należy zdjąć formę z zachowanego identycznego detalu i metodą odlewu wykonać rekonstrukcję brakujących elementów z zaprawy cementowej o fakturze i kolorze takim jakie mają oryginalne detale.
8. Montaż odlewów.
9. Ewentualne scalanie kolorystyczne detali lazurą krzemianową.
10. Hydrofobizacja strukturalna detali preparatem krzemooorganicznym.
11. Zamontowanie opierzeń blacharskich z blachy cynkowej lub tytanowo- cynkowej oraz systemu „stop- ptak” lub innego zabezpieczającego przed siadaniem ptaków na poziomych powierzchniach: gzymsach, naczółkach.

GRANIT- SCHODY WEJŚCIOWE

1. Powierzchnię granitu należy oczyścić myjąc go gorącą wodą pod ciśnieniem. W razie konieczności można go doczyścić metodą chemiczną- mycie gorącą wodą pod ciśnieniem z użyciem kwasu fluorowodorowego- stężenie maksymalne 5%. Stężenie oraz czas działania należy dobrać po próbach.
2. Usunięcie wtórnej spoiny.
3. Uzupełnienie niewielkich ubytków w kamieniu zaprawami na bazie żywicy epoksydowej lub cementu z dodatkiem żywicy redyspergowalnej. Masa uzupełniająca musi mieć analogiczną barwę oraz fakturę do oryginalnego kamienia, nie powinna zmieniać barwy z czasem (żółknąć), musi być odporna na ścieranie.
4. Uzupełnienie spoin w schodach zaprawą hydrofobową.
5. Hydrofobizacja powierzchni kamienia preparatem na bazie silikonów.

BETON- SCHODY OD STRONY DZIEDZIŃCA

1. Należy sprawdzić czy spękanie na spoczniku schodów nie osłabia konstrukcji schodów.

2. Powierzchnię schodów należy oczyścić z ptasich odchodów, a następnie myjąc go gorącą wodą pod ciśnieniem. W razie konieczności doczyszczanie przy użyciu metody strumieniowo- ściernej.
3. Uzupelnienie niewielkich ubytków w kamieniu zaprawami na bazie żywicy epoksydowej lub cementu z dodatkiem żywicy redyspersyjnej. Masa uzupełniająca musi mieć analogiczną barwę oraz fakturę do oryginalnego kamienia, nie powinna zmieniać barwy z czasem (żółknąć), musi być odporna na ścieranie.
4. Uzupelnienie spoin w schodach zaprawą hydrofobową.
5. Hydrofobizacja powierzchni kamienia preparatem na bazie silikonów.

ELEMENTY METALOWE (BARIERKA SCHODÓW, KRATY)

1. Metalowe elementy oczyścić z nawarstwień produktów korozji metodą mechaniczną: strumieniowo- ścierną, zabezpieczyć farbą antykorozyjną, pomalować.
2. Nowo wprowadzane elementy metalowe (blachy, rynny, rury spustowe) wykonać z blachy nierdzewnej.

DRZWI

1. Drzwi oczyścić, drobne ubytki uzupełnić epoksydową szpachlówką do drewna, przeszlifować i pomalować na kolor brązowy powtarzający obecnie występujący brąz.
2. Okucia oczyścić z produktów korozji metodą chemiczną wspomaganą mechaniczną. Nie należy używać stalowych szczotek i innych narzędzi, które mogłyby porysować metal. Zabezpieczyć antykorozyjnie powierzchnię metalu.

Należy zadbać, aby użyte do prac renowacyjnych zostały profesjonalne preparaty do konserwacji zabytków, a ich właściwości odpowiadały wymogom konserwatorskim. Inne zmiany preparatów oraz technologii należy konsultować z nadzorem konserwatorskim.

Prace powinny być prowadzone przez specjalistyczną firmę zajmującą się konserwacją zabytków, pod nadzorem konserwatora technologa i Biura Delegatury WKZ w Gorzowie Wielkopolskim.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fasada. Przemalowany gzyms i cegła cokół.
Ubytki w warstwie malarskiej, zabrudzenie powierzchni.

Cokół od frontu. Przemalowany gzyms i cegła cokół. Ubytki w warstwie malarskiej,
zabrudzenie powierzchni, łuszcząca się cegła.

Cokół z odsadzką cementową

Wtórne uzupełnienia z zaprawy cementowej, ubytki w spoinie, korozja metalu.

Schody o zabrudzonej powierzchni, liczne ubytki w spoinie, uzupełnienia z zaprawy cementowej.

Drzwi wejściowe z ubytkami w warstwie malarskiej.

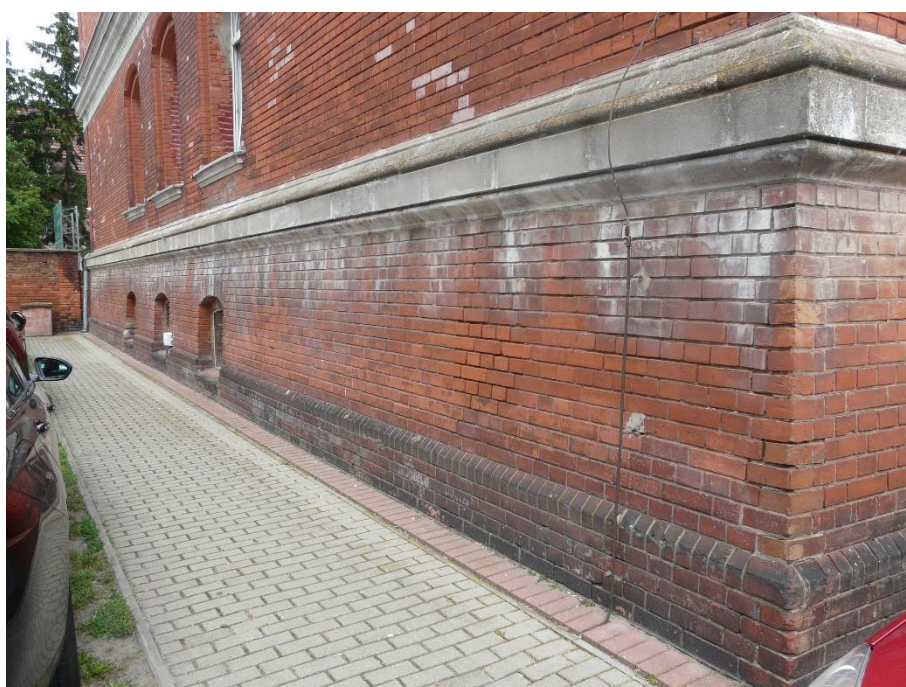
Fasada. Zabrudzenia przy gzymsach i narożnikach.

Fasada. Część elewacji ceglanej pod naczółkiem zrekonstruowana z zaprawy cementowej. Wypaczone blacharki gzymsów.

Elewacja boczna. Cokół zabrudzony wypłukaną farbą.

Elewacja boczna. Powierzchnia gzymsu z wypłukaną farbą, pokryta porostami, wypłukana spoina w narożniku, fałszywa patyna w dolnej części.

Elewacja tylna. Cokół z zabieleniami, fałszywą patyną w dolnej części, wypaczona blacharka parapetu.

Elewacja boczna. Cegły zabrudzone zanieczyszczeniami beżowej pobiałki wapiennej.

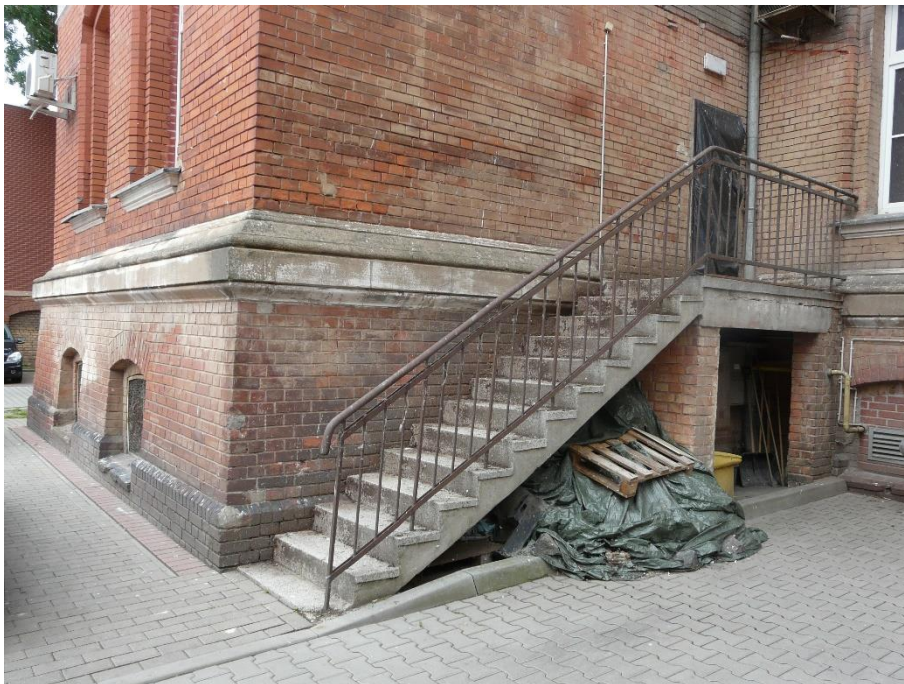
Elewacja boczna. Wygięte parapety, część cegieł przemalowana, uzupełnienia

**Elewacja tylna. Nad oknami łaty beżowej pobiałły. Blacharki wypaczone.
Kolumnienki z wypłukany licem.**

Elewacja tylna. Powierzchnia pokryta nalotem ptasich odchodów i miejscowo warstwą beżowej pobiałły.

Elewacja tylna. Gzyms z odsłoniętym licem, wypłukaną warstwą malarską. Wtórne betonowe schody.

Elewacja tylna. Betonowe schody pokryte ptasimi odchodami, z ubytkami na krawędziach.

Schody betonowe ze spękaniem płyty.

Elewacja tylna. Zacieki z pobiały pod detalami architektonicznymi.

Elewacja tylna. Zwieńczenie części środkowej. Resztki beżowobrazowej farby w płycinach, beżowe zacieki na cegle, ubytki w rozetkach fryzu.

Ubytki w spoinie.

Detale sztukatorskie z ubytkami na stykach i krawędziach, przemalowywane.

Detale sztukatorskie ze złuszczoną powłoką malarską.

Wytlukana powierzchnia kolumnienki, opierzenie blacharskie zabrudzone odchodami ptasimi. Obramienie okna uzupełnione zaprawą z namalowanym wzorem cegieł.